

Revisionsrapport – Brister i hantering av ett forskningsprojekt

Som en del av arbetet med att granska Kungliga Musikhögskolan (KMH) 2020 har vi granskat vissa delar av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen.

Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning av bidragsfinansierade forskningsprojekt.

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2021-06-16. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

Vi har granskat ett urval av bidragsfinansierade forskningsprojekt. I ett av de granskade forskningsprojekten har vi gjort följande huvudsakliga iakttagelser:

- KMH har inte följt regelverket om bisysslor i högskolelagen och högskoleförordningen eftersom det inte finns någon dokumenterad anmälan om bisyssla från projektledaren i forskningsprojektet.
- KMH har gjort en direktupphandling i forskningsprojektet, direktupphandlingen är daterad efter det att KMH mottagit fakturor från den upphandlade leverantören.
- Underlaget till fakturorna från den leverantör som forskningsprojektet direktupphandlat är ofullständigt.

KMH har inte följt regelverket om bisysslor i högskolelagen och högskoleförordningen i ett granskat forskningsprojekt

Vi har granskat ett urval av bidragsfinansierade forskningsprojekt för att kunna bedöma riktigheten i intäkter av bidrag och tillhörande kostnader som KMH redovisar i sin årsredovisning.

Ett av de granskade forskningsprojekten är Mitis – Musikalisk IT i Skolan (Mitis). För att bedriva projektet har KMH fått fyra miljoner kronor i bidrag från Amalia Wallenbergs Minnesfond. Projektet startade i januari 2018.

I projektet har KMH anlitat bolaget Doremir Music Research AB (DMR) för en del av utförandet av projektet. Projektledaren för Mitis är

- lärare vid KMH
- delägare, VD och med i styrelsen i DMR.

Projektledaren är gift med den anställde vid KMH som slutattesterade kostnader för projektet fram till 2018-06-30. Under denna period ägde den anställde och projektledaren aktier i bolaget Udda Toner AB. Detta bolag ägde i sin tur aktier i DMR.

Det finns ingen dokumenterad anmälan om bisyssla gällande projektledarens roller i DMR. Eftersom det inte finns någon anmälan om bisyssla har KMH inte

- upprättat någon dokumentation över risker förknippat med att projektledaren och den anställde har flera kopplingar till bolagen i forskningsprojektet
- någon dokumentation kring hur KMH ser på jäv och hot mot oberoende för projektledaren och den anställde
- gjort någon dokumenterad bedömning om bisysslan kan hållas åtskild från lärarens arbete inom anställningen eller bedömning om bisysslan kan skada allmänhetens förtroende.

Lärares bisysslor regleras i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100):

- En lärare får ha en bisyssla inom anställningens ämnesområde, om läraren därigenom inte skadar allmänhetens förtroende för högskolan. Bisysslan ska hållas åtskild från lärarens arbete inom anställningen. Det framgår av 3 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434).

- En lärare är skyldig att anmäla bisysslor om bisysslan har anknytning till anställningens ämnesområde. Högskolan ska dokumentera och följa upp lärares bisysslor. Det framgår av 4 kap. 15 § högskoleförordningen (1993:100).

I forskningsprojektet Mitis bedömer vi att KMH inte har följt regelverket om bisysslor i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Vi har i en revisionsrapport¹ daterad 2018-01-23 rapporterat om liknande iakttagelser.

Rekommendationer

Vi rekommenderar KMH att

- säkerställa att alla anställda anmäler bisysslor och stärka rutinerna för dokumentation och uppföljning av anmälda bisysslor enligt högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100)
- införa rutiner för vad som gäller när forskningsprojekt anlitar en leverantör som en deltagare i forskningsprojektet har en koppling till för att kunna hantera situationer med jäv
- införa rutiner som säkerställer att attestanter i forskningsprojekt är oberoende i förhållande till de kostnader som attestanten godkänner
- utforma återkommande stickprovsvisa uppföljningar av forskningsprojekt för att försäkra sig om att medarbetare följer interna rutiner.

KMH har direktupphandlat en leverantör men leverantören har fakturerat KMH innan avtalet tecknats

I projektet Mitis har KMH gjort en direktupphandling av bolaget DMR trots att avtalat belopp överstiger beloppsgränsen för direktupphandling enligt lagen om offentlig upphandling (2016:1145) (LOU).

Anledningen till att KMH inte genomfört en upphandling i konkurrens är forskningsundantaget i LOU. I ett beslut av högskoledirektören skriver KMH att

¹ Diarienummer 3.1.2-2017-0549

- DMR tillhandahåller tjänster som överstiger beloppsgränsen för direktupphandling i LOU
- LOU inte gäller i detta fall eftersom resultatet av forskningen inte uteslutande tillkommer KMH.

Högskoledirektörens beslut är daterat efter det att KMH mottagit första fakturan från DMR. DMR började dessutom fakturera KMH för sina tjänster flera månader innan KMH tecknade avtalet med DMR.

Rekommendationer

Vi rekommenderar KMH att

- vid avsteg från LOU tydligt motivera och dokumentera att förutsättningarna för att inte tillämpa LOU vid upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster är uppfyllda i det enskilda fallet eftersom det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att förutsättningarna att inte tillämpa LOU är uppfyllda
- teckna avtal med leverantören innan leverantören anlitas.

Ofullständiga fakturaunderlag och brister i efterlevnad av avtal

På fakturorna från DMR framgår endast att tjänsterna avser projektet Mitis ”enligt specifikation”, i något fall finns även årtal angivet. Specifikationerna har KMH inte bifogat i ekonomisystemet, som de ska enligt KMH:s rutiner för registrering av leverantörsfakturor.

Vi har tagit del av specifikationerna som fakturorna hänvisar till. Av specifikationerna framgår inte vilka kostnader DMR fakturerar utan specifikationerna anger endast en uppskattad tidsåtgång.

Vilka uppgifter som en verifikation ska innehålla framgår av 14 § i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, till exempel

- när den ekonomiska händelsen har inträffat
- vad denna avser
- vilket belopp den gäller.

Eftersom DMR:s specifikationer inte innehåller dessa uppgifter bedömer vi att KMH inte uppfyllt kraven i 14 § i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Ofullständiga specifikationer gör det omöjligt för kontrollattestanten att utifrån underlaget kunna bedöma om tidsåtgången och utförda tjänster varit korrekta enligt avtal. Vi har också sett brister i KMH:s nuvarande attestinstruktion. Till exempel framgår inte vad en attestant ska kontrollera och vad innebörden av en attest är.

KMH och DMR har inte följt vissa villkor som reglerar ersättning enligt avtalet. KMH har inte kunnat ta fram några underlag som visar att följande villkor i avtalet är uppfyllda:

- KMH ska tydligt specificera sin beställning.
- DMR ska vid varje beställning bekräfta att leveranser kan ske enligt KMH:s specificering.
- KMH ska få förhandsbesked från DMR om uppskattad kostnad för beställningen.
- I fakturaunderlag ska DMR specificera kostnaderna på samma sätt som KMH har formulerat sin beställning.

Vi bedömer att avvikelserna från villkoren i avtalet försvårar

- för kontrollattestanten vid bedömning av om tidsåtgången och kostnaden enligt fakturan är rimlig
- uppföljning av kostnader i projektet.

Vi har även noterat att fakturerat belopp per 2020-02-19 överskrider den beloppsgräns som leveranserna får uppgå till enligt då gällande avtal. Parterna har 2020-03-05 reviderat avtalet och höjt beloppsgränsen för leveranser.

Rekommendationer

Vi rekommenderar KMH att

- säkerställa att verifikationer till utbetalningar har tillräckligt med underliggande dokumentation så det finns förutsättningar för attestanter att bedöma om leverans skett enligt avtal med leverantör
- förtydliga myndighetens attestinstruktion genom att närmare beskriva vilka kontrollåtgärder som förväntas av respektive attestant och hur detta ska dokumenteras
- utforma återkommande stickprovsvisa uppföljningar av forskningsprojekt för att försäkra sig om att medarbetare följer interna rutiner gällande krav på fakturaunderlag och attestrutiner.

Ansvarig revisor Christina Hagström har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Elina Gustafsson har varit föredragande.

Christina Hagström

Elina Gustafsson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen